

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0420U101003

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-07-2020

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пашковський Сергій Миколайович

2. PASHKOVSKIY SERHIY M

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 14.02.01

Назва наукової спеціальності: Гігієна

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 08-07-2020

Спеціальність за освітою: Лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Військово-медичний клінічний центр Центрального регіону

Код за ЄДРПОУ: 07816153

Місцезнаходження: вул. Князів Коріатовичів, 185, м. Вінниця, Вінницький р-н., Вінницька обл., 21018, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.554.01

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут медицини праці імені Ю.І.Кундієва Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 22946309

Місцезнаходження: вул. Саксаганського, 75, м. Київ, Київська обл., 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Українська військово-медична академія

Код за ЄДРПОУ: 22998499

Місцезнаходження: вул. Московська, 45/1, буд. 33, м. Київ, Київ, 01015, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 76.33.37

Тема дисертації:

1. Розробка критеріїв психофізіологічної експертизи осіб льотного складу.
2. The development of the criteria for the psychophysiological expert examination of the flight crew members.

Реферат:

1. У дисертаційній роботі наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення актуальної проблеми щодо розробки критеріїв психофізіологічної експертизи осіб льотного складу в залежності від типу літального апарату, що є важливим для підвищення боєздатності Збройних Сил України. Показано залежність робочого навантаження пілотів в залежності від типу літального апарату. Виявлено суттєвіший вплив комплексу факторів напруженості праці на вертольотчиків в порівнянні з іншими пілотами, який сформовався під час бойових дій за рахунок більшого польотного навантаження на вертольотчиків. Встановлено, що професійно важливі психофізіологічні якості пілотів (концентрація уваги, орієнтація в просторі, врівноваженість нервових процесів, кількість прийнятих помилкових рішень), які постійно тренуються в ході виконання польотів з віком не погіршуються, а навпаки покращуються. Виділено комплекс психофізіологічних характеристик, чутливих до зміни стану здоров'я військових пілотів, і показано наявність чітких відмінностей в рівні виразності професійно важливих якостей в полярних групах: «здоровий-хворий». Виявлено

особливості розподілу льотчиків, що експлуатують різні типи літальних апаратів, за параметром ефективність діяльності. Показано, що комплекси інформативних психофізіологічних якостей для оцінки професійної придатності льотчиків, що експлуатують різні типи літальних апаратів, суттєво відрізняються як за своїм складом, так і рівнем розвитку цих якостей. Розроблено двоетапну інформаційну технологію, яка враховує негативні зміни психофізіологічних характеристик, що супроводжують погіршення стану здоров'я та критерії професійної придатності пілотів до експлуатації різних типів літальних апаратів. Розроблено рекомендації щодо організації клінічного маршруту та проходження процедури психофізіологічної експертизи. Показано, що своєчасне надання лікарю інформації щодо застосування лікувально-діагностичних, тренувальних та реабілітаційних заходів сприятиме збереженню працездатності пілота, збільшенню його професійного довголіття, підвищенню боєздатності Збройних Сил України.

2. The thesis presents the theoretical generalization and a new solution to the topical problem related to developing the criteria for the psychophysiological expert examination of the flight crew members depending on the aircraft type, which proves important for increasing the combat efficiency of the Armed Forces of Ukraine. The dependence of the workload of the pilots depending on the aircraft type is shown. The author reveals the significant effects of the complex of factors of labour intensity on the helicopter pilots as compared to the pilots of fighter, reconnaissance, assault and bomber aviation which were formed at the expense of the greater flight loads of helicopter pilots during combat air operations. It has been established that the availability of the considerable diversity in the perceptions of the pilots under the effects of separate working environment factors ("the shift system of work", "the monotony of work" etc.) stipulates the importance of carrying out their thorough selection and monitoring of the psychophysiological qualities for the timely identification of the individuals with disadaptation symptoms, which can considerably prevent decreasing the combat efficiency of the flight units. The author also reveals the existence of the development heterochrony of professionally important qualities in the pilots operating various aircraft types in the process of their military service which is manifested in the indices of the balance of nervous processes, the orientation in space, attention and short-term memory in pilots. In helicopter pilots it is manifested in the form of the tendency towards the change in the balance of nervous processes, the reliability of activities and other psychophysiological parameters. It has been established that a permanent training in the course of flight and other service tasks proves to be a significant mechanism of improving professionally important psychophysiological qualities of pilots (concentration of attention, orientation in space, balance of nervous processes, number of erroneous decisions taken). As a rule, these qualities do not deteriorate with age, but, on the contrary, tend to improve in specific cases. The author singles out a complex of psychophysiological characters which are sensitive to the change in the health state of the pilots, and shows the availability of sharp distinctions on the level of manifestation of professionally important qualities in "healthy-sick" polar groups. It has also been established that most part of these characters does not depend on the age of pilots. The research reveals the latent integral psychophysiological characters "freshness-exhaustion", "activation", and "tolerance-adynamia" which reflect the availability of psychophysiological deviance in pilots under the deterioration of their health. The author has developed the solution rules which make it possible to determine the availability of initial preclinical disturbances of the state of health in pilots. The application of these rules in the practice of the flight medical expert examination will contribute to the early diagnostication of disturbances in the functional state of servicemen with the aim of taking timely measures for preserving their health. The thesis reveals the peculiarities of the distribution of pilots operating various aircraft types in accordance with the parameters of their activity efficiency. The above serves as the basis for identifying the incongruent (as to their composition) complexes of the informative psychophysiological qualities and determines the limiting boundaries of fluctuations which are used for assessing the professional suitability of pilots operating various aircraft types. The solution rules for prognosticating the efficiency of the work of pilots with various levels of suitability for their professional activities have been developed. The author has also developed the two-phase information technology which takes into account both the potential early negative changes in the pilots' psychophysiological characters accompanied by their health deterioration and the criteria for the professional suitability of pilots for operating various aircraft types. The recommendations related to organizing the clinical route and the procedure of the

psychophysiological expert examination have been developed. The research proves that informing the doctor about the level of the pilot professional suitability and the potential shifts in his psychophysiological functions will make it possible to improve the techniques of his health recovery. The timely application of adequate prophylactic, treatment, diagnostic, training and rehabilitation measures which are based on using this information will contribute to preserving the pilot's performance, increasing his professional longevity and enhancing the combat efficiency of the Armed Forces of Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кальниш Валентин Володимирович
2. Kalnysh Valentyn Volodymyrovych

Кваліфікація: д. б. н., 14.03.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сергета Ігор Володимирович
2. Serheta Igor Volodymyrovych

Кваліфікація: д.мед.н., 14.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Поляков Олександр Анатолійович
2. Poliakov Oleksandr Anatoliiovych

Кваліфікація: д.мед.н., 14.03.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Швець Андрій Володимирович
2. Shvets Andriy Vololdymyrovych

Кваліфікація: д. мед. н., 14.03.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

